

Tekst: Dick
Groenendijk
De Vlinderstichting

Het voorjaar van 2007 startte bijzonder vroeg. Veel vlinders en libellen vlogen enkele weken eerder dan we gewend zijn. Voordat je het in de gaten had, was de piek van een graag geziene soort alweer voorbij. Een korte terugblik op een hectische tijd.

Voorjaar 2007

De droge en warme aprilmaand heeft enorm veel vlinderwaarnemingen opgeleverd. Veel soorten werden extreem vroeg gemeld en in behoorlijk hoge aantallen. Gemiddeld hebben de meeste vlindersoorten circa twee tot drie weken eerder gevlogen dan normaal. Door deze voorsprong moest je als waarnemer wel extra opletten: de mei-vlinders moest je al in april gaan bekijken! Een leuk voorbeeld hiervan is het oranjetipje. De optimale tijd om deze soort te gaan bekijken is traditiegetrouw rond koninginndag. In 2007 lag de piek echter al tussen 5 en 10 april en was het oranjetipje op koninginndag al zo'n beetje uitgevlogen.

Veel dagvlinders hebben meerdere generaties per jaar. Ze vliegen in het voorjaar en dan opnieuw weer in de zomer. De periode die tussen deze generaties ligt is traditiegetrouw een rustige tijd voor veel vlinders en deze valt normaal gesproken in de maand juni. Dit jaar viel de 'junidip' echter in de tweede helft van mei en waren we half juni alweer toe aan de nieuwe generaties vlinders! Ook de libellen waren veel vroeger dan gemiddeld. Half mei waren er al meer dan twintig soorten gemeld. Soorten die het extra goed deden waren de vroege glazenmaker en de glassnijder. En dat is toch goed nieuws voor twee soorten van de Rode Lijst.

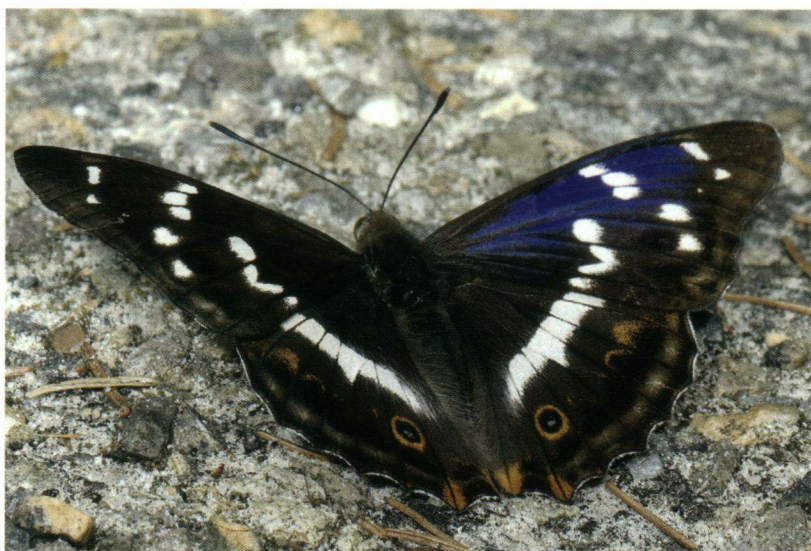
Bijzonderheden

Een opmerkelijk fenomeen van 2007 waren de waarnemingen van de grote weerschijnvlinder. Deze aansprekende soort werd op meerdere locaties buiten de bekende vlieggebieden gezien. Dat de soort in staat is om te zwerven is wel bekend. Als Vlinderstichting krijgen we geregeld waarnemingen uit tuinen en er is er zelfs ooit een op Rottumeroog gezien. In 2007 was er echter meer aan de hand. Een aantal waarnemingen had niet zomaar betrekking op zwerfende vlinders, maar kwam uit gebieden die ook eventueel in aanmerking komen als leefgebied. Dit geldt voor bijvoorbeeld de moerasgebieden in Overijssel en Friesland al een aantal jaren, en mogelijk zijn hier inmiddels ook populaties gevestigd. In 2007 kregen we ook een melding uit de provincie Flevoland (zie foto). Misschien dat met het ouder worden van de bossen de grote weerschijnvlinder meer kansen in Nederland krijgt. Overigens is het zo dat in veel bekende leefgebieden de situatie verslechtert en dat is de reden dat in de provincies Gelderland en Noord-Brabant de komende jaren extra aandacht aan de grote weerschijnvlinder wordt gegeven.

Een ander opmerkelijk fenomeen was het feit dat er relatief veel waarnemingen waren van de grote vos. Jarenlang ging het slechter en slechter met de grote vos. Na de laatste zekere rupsenvondst in 1996 nam het aantal waarnemingen jaar na jaar af. Uiteindelijk is er in 2002 zelfs geen enkele waarneming doorgegeven. Daarna begint het weer langzaam op te lopen. In het voorjaar van 2007 zijn er minstens dertien vlinders gemeld. Misschien is de grote vos bezig terug te keren!

Teunisbloempijlstaart: een oproep

In Nederland worden slechts twee soorten nachtvlinders officieel door wetgeving beschermd. Dat zijn de spaanse vlag (*Euplagia quadripunctaria*) en de teunisbloempijlstaart (*Proserpinus proserpina*). Deze bescherming hebben ze te danken aan de vermelding op de zogenaamde Habitatrichtlijn. De spaanse vlag is een zeldzame soort in Zuid-Limburg, waarvan we met een behoorlijke nauwkeurigheid weten waar de populaties van deze soort zich bevinden. Van de teunisbloempijlstaart is dit tot nu erg onduidelijk. Tot ongeveer 1995 was de teunisbloempijlstaart zo zeldzaam, dat er eigenlijk geen sprake was van een in Nederland voorkomende soort. Alleen een paar waarnemingen van zwervers prijkten op de Nederlandse lijst. De laatste tien jaren zit de soort in de lift. We ontvangen steeds meer waarnemingen, ook van rupsen: een duidelijk bewijs dat de soort zich ook in Nederland voortplant. De meeste waarnemingen komen uit de provincie Limburg, maar ook uit andere provincies wordt de teunisbloempijlstaart geregeld gemeld. Op dit moment is het belangrijk om het precieze voorkomen van de teunisbloempijlstaart te achterhalen. Als u de soort gezien heeft, dan horen we dat graag van u!

Marjke Kanters

De grote weerschijnvlinder lijkt een aantal nieuwe plekken te koloniseren. Mogelijk dat ook dit exemplaar, gefotografeerd in de provincie Flevoland, op zoek was naar nieuw leefgebied.